תלתין אמין בבנין ואידך ניעביד פרוכת כי

קאי תלתין אמהתא נמי אגב תקרה ומעזיבה

הוה קאי בלא תקרה ומעזיבה לא הוה קאי 🐠

וליעביד מה דאפשר בבנין וליעביד אידך

פרוכת אמר אביי גמירי אי כולהו בבנין אי

כולהו בפרוכת אי כולהו בבנין ממקדש אי

כולהו בפרוכת ממשכן איבעיא להו הן וסידן

או דילמא הן בלא סידן אמר ר"ג בר יצחק

מסתברא הן וסידן דאי ס"ד הן כלא סידן

ליתנייה לשיעוריה אלא לאו ש"מ הן וסידן

לא לעולם אימא לך הן בלא סידן וכיון דלא

הוי מפח לא תני והא קתני (י) בלבינין זה נותן

מפח ומחצה וזה נותן מפח ומחצה התם חזי

לאיצטרופי ת"ש מּ-הקורה שאמרו רחבה כדי

לקבל אריח והאריח חצי לבינה של ג' מפחים

התם ברברבתא דיקא נמי דקתני של שלשה

מפחים מכלל דאיכא זומרא שׁ"מ: יאמר רב

חסדא גלא ליסתור איניש בי כנישתא עד

דבני בי כנישתא אחריתי איכא דאמרי ימשום

פשיעותא ואיכא דאמרי משום צלויי מאי

א) עירוביו יג :. ב) מגילה כו:. הן בלח סידן. הני שיעורי דמתני׳ עם

הכנסת אחר שאויר שולט בו: זווי.

בְכנישתאָ דמתא מחסיא סתריה ועייל לפוריי׳ להתם ולא אפקיה עד דמתקין ליה שפיכי ובבא בן בומא היכי אסביה ליה עצה להורדום למיסתריה לבית המקדש והאמר רב חסדא לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתא אי בעית אימא תיוהא חזא ביה איבעית אימא סמלכותא שאני דלא הדרא ביה דאמר סשמואל אי אמר מלכותא עקרנא מורי עקר מורי ולא הדר ביה הורדום עבדא דבית חשמונאי הוה נתן עיניו באותה תינוקת יומא חד יי שמע ההוא גברא בת קלא דאמר כל עבדא דמריד השתא מצלח קם קמלינהו לכולהו מרותיה ושיירה לההיא ינוקתא כי חזת ההיא ינוקתא דקא בעי למינסבה סליקא לאיגרא ∞ ורמא קלא אמרה ״כל מאן דאתי ואמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא דלא אישתיירא מינייהו אלא ההיא ינוקתא וההיא ינוקתא נפלה מאיגרא לארעא ממנה שבע שנין בדובשא איכא דאמרי בא עליה איכא דאמרי לא בא עליה דאמרי לה בא עליה הא דממנה ליתוביה ליצריה ודאמרי לה לא בא עליה האי דממנה כי היכי דנאמרו בת מלך נסב אמר מאן דריש ימקרב אחיך תשים עליך מלך רבנן קם קטלינהו לכולהו רבנן שבקיה לבבא בן בוטא למשקל עצה מניה אהדר

לכ שפני ממו מה: ד״ה כיון דאמון: כלאן דריש מקרב אחיך רבגן. דפשטי׳ דקרא לא משמע למעוטי עבד שהוא אחיך במלוח אלא עובד נוע״ע חוס׳ יגמוח מה: ד״ה כיון דאמון: כלאן דריש מקרב אחיך רבגן. לאו דוקא לכולהו דהא הוו בני בתירא שהיו נשיאים כשעלה כוכבים ורבגן דרשו (ב״ק פת.) ממובחר שבאחיך: כן בליבהן לכולהו רבגן. לאו דוקא לכולהו דהא הוו בני בתירא שהיו נשיאים כשעלה הלל מבבל כדאמרינן בפסחים בפרק אלו דברים (דף פו.) והלל היה בפני הבית מאה שנה כדאמרינן בפרק קמא דשבת (דף פו.) ומלכות הורדום היה בפני הבית ק"ג שנה כדאמרינן בפרק קמא דע"ז (דף ט.):

ביתנדים הן ומשיה הן וסידן ג'י ספחים: משום ששינותא. דרכמא מטריד בשאר מידי ולא בני ליה: משום לצדויי. דלא ימוד הנוכח לצדוי עד שינטוק בבנין: מחרו ובנו בי קייסא בסיתוא. משעתי דישור בני ליה: משום לצדויי. רלא ימות הגשמים בימות המשמים בימות בידין לא פשני ומצי למיסתריה או דלמא ניחוש דלמא יהבינהו למצונה אחריתי. אם ממצא לומר דהמעות יתנו לפדיון שברים. הדרי הודרי. מחוקנים הזויזין שריגי ליבני שמתוקנין וערוכין הלבינים ומחתי כשורי ומונחין הקורות והכל [שקנו] להתחיל הבנין מאי יכול לסתור הישן קודם שיתחילו החדש או לאו: אי הכי דאכתי איכא למיחש אפי' כי מיבני האי לא ליסתור אחרינא דאיכא למיחש המחרמי להו שבינים ומובני ליה ואיכא פשיעותא ומשני דירתא דאינשא לא מזדבן כ"ש בית הכנסת הואיל ומתוקן הוא וליכא למיחש: ולא אמרן דלא לסתור עד דבני אחרינא אלא דלא חזו ביה תיוהא רעוע או סדק אבל חזו ביה תיוהא סתר לאלתר: ועיילה לפורייה להתם. כדי שיהיו הגשמים יורדין ומנספין עליו והוא ימהר במלאכת הבכ"צ יתר: שפיכי. מרובין: אי הכי דלא ליסתור עד דבני אחרינא. בבא בן בוטא היכי אסביה עצה כר. מלכא שאני דכיון דאמר

למיבנייה לא הדר ביה וליכא למיחש לפשיעות׳: כאותה תינוקת. דבית חשמונאי:

אגב מקרה ומעזיבה. שהעלייה היתה נתונה עליו ומעזיבה של טיט טרכם על גבה וכובד המשא מעמיד הכותל שלא יטה ללדדין הלכך במקדש שני שלא היה כותל ל' מגיע לעלייה לא יוכל לעמוד: הן וסידן או

עובי הטיח קא חשיב להן או דילמא מקום האבנים הוי בפותיא לבד טיח הסיד: והא קחני טפחיים ומחלה. אלמא חלי טפח נמי חשיב: חזי לחילטרופי. של זה ושל זה מלטרפין לטפח: הקורה שאמרו. לענין הכשר מבוי: ג' טפחים. אלמא ג' טפחים דקתני לגבים מתני׳ גבי לבינין כדקתני זה נותן טפח ומחלה וזה נותן טפח ומחצה הן בלא סידן קאמר דהא לבינה לחודה שלשה טפחים: התם ברברבתה. ומתני׳ בזוטרתה דעם סידן לא הוו אלא ג׳ טפחים: משום פשיעותה. דילמה מתרמי הונם ופשעי ולא בנו אחריתי: משום ללויי. כל זמן הבנין: בי קייטא בסיחווא. בית הכנסת היה להם לימות החורף נמוך בכתלים רחבים וחלונות מועטין מפני הלינה ובימות החמה בית ללורך בית הכנסת החדש ומונחים ביד הגבאי מי איכא למיחש לפשיעות או לא: שריגי ליבני. מסודרים הלבינים זה על גב זה ומזומנין לתתן בבנין: הדרי הודרי. משופין ומתוקנין ליה: ולא אמרן. דלא ליסתרוה לעתיקה: אלה דלה חזו ביה סיוהה. ביקוע שיהא מזומן ליפול: עייליה לפורייה המס. כדי שלח יתייחש

בינייהו איכא בינייהו דאיכא (בי כנישתא רהיטי הגג קיברונ"ש: כי בנו נמי. אחריתי) מרימר ומר זומרא סתרי ובנו בי קייטא בְסיתווא ® ובנו בי סיתווא בקייטא א"ל בי כנישתא חדתא לא נסתרוה לעתיקא דדילמא מתרמי פדיון שבויין ומזבני רבינא לרב אשי גבו זוזי ומחתי מאי אמר ליה יהבים שבויים ויהבי להו יפדיון שבויים ויהבי להו שריגי ליבני והדרי הודרי ומחתי כשורי מאי א"ל יזמנין דמתרמי להו פדיון שבויים מזבני ויהבי להו א"ה אפי' בנו נמי אמר ליה בבנינו שהחמה והגשמים מלערין דירתיה דאינשי לא מזבני ולא אמרן יאלא אותו: שפכי. מרובין: היכי אסביה דלא חזי בה תיוהא אבל חזי בה תיוהא סתרי עלה להורדום. כדחמרי׳ לקמן בשמעתין ובני כי הא דרב אשי חזא בה תיוהא [ד.] וכתובה היא ביוסיפון בן גוריון: אהדר

בשנים. בית ראשון עמד ד' מאות ועשר ובית שני ד' מאות ועשרים: בשנים ואיתא להא ואיתא להא וניעבדו

ג) כ"ל דוכתא לצלויי. רט"ל, ד) כ"ל מלתא דמצוה ויהבי. רט"ל, ה) [ערכין ו.], ו) [שס], ו) קדושין ע:, ה) [יעב"ן ט) ל"ל אמרינן,

הגהות הב"ח

(A) גמ' ומעויבה קאי בלאמקרה ומעויבה לא קאי כל"ל מקרה ומעזיבה נח קחי כנ"כ ומיבת הוה נמחק ב' פעמים: (ב) שם לא תני והא קתני בגזית זה נותן טפחים ומחלה וזה נותן טפחים ומחלה התם חזי לחלטרופי: וממנה המם חד ממערופי. (ג) שם בי קייטא בסימווא וסתרי ובנו בי סימווא: (ד) שם יומל חד שמעיה לבת הלא דאמר כנ"ל ומיבת הסוא גברא נמחה: (ק) שם

לעזי רש"י קיברונ"ש. קורות (גג).

מוסף רש"י

רחבה כדי לקבל אריח שתהא דומה לקביעות לבנות עליה ננין (ערובין יג:). והאריח חצי לבינה של ב' טפחים. נמלא ארית טפח ומחלה רוחב (שם). משום פשיעותא. שמח יפשע יעותא. שמא יאש ולא יבנה אחר בו:). כל מאן דאתי ואמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא. שכל זרעו הרגם בנות ישראל נסיב, דנזהרים הם להשיא בנותם לעבדים כולם נובדים לכו

מוסף תוספות

א. משום דדבר המסוים רהוצרך לפרש דמשערינז דהוצרך לפרש דמשערינן ברברבתא. שיטמ"ק נשס מוס' הלח"ש. ב. והיינו דקאמר דאיכא "דוכתא" לצלויי ולא קאמר דאיכא בי כנישתא אחריתא לצלויי. לשנ"א. ג. כי אז ודאי אין דרכם למכור אפי׳ לפדיון שבויים פי׳ אין דרכם למכרה ואע״פ שמותר להם. רבנו יונה. T. ולא היו מתפלליו שם. לענ"א. ה. בחדרים שהיו סמוכין לבית הכנסת קרי בי כנישתא ומשם היו שומעים קידוש. פסחים קא. 1. וז ו. ודווקא לאותן שבכבל ב.... -מואי שהרי לעת בא גואל במהרה בימינו תפקע קדושתן אבל לאותן שבא"י לא מהני תנאי שבא לא מותר ונותה שהרי קדושתן לעולם קיימת. מוס' מגילה כח: I. תימה זיל קרי בי רב הוא, ויש לומר וגר'. שיטמ"ק.

אמר אביי גמירי. השתם לה נריך לשנויה קתה: מכלל דאיכא זומרתי. וא"ת ודילמא מכלל דאיכא רברבתא ומה דיקא הוא זה ותירן ר"י דאם אין פחות משלשה אבל גדולות יש א"כ בכדי נקט חלי לבינה של ג' טפחים דלא הוה לריך למתני אלא

והאריח חלי לבינה ותו לא וממילא הייתי משער בקטנה הואיל ולא מפרש א שיעורה: הג"ה בי קייטה ובי סיתווא הוי כמו איכא תיוהא ושרי ואם שתי בתי כנסיות היו בב׳ מקומות של קייטא ושל סיתווא איירי כגון דחזו בה תיוהא ועוד נראה כיון דיש שם בהכ"נ אחר אין לחוש אם לא יבנו זאת והא דקאמר דאיכא דוכתא לצלויי היינו שאין בהכ״נ ב ועוד מחמת קור וחום אין לחוש שמא יפשעו או בזמן גדול כל כך אין לחוש. ע"כ הגה"ה: אי הכי כי בנייה נמי.

פירוש עד שיתפללו בהג: ועייליה לפורייה להתם. ומימה והא אמרתש) בתי כנסיות

אין ישנים בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי ואין לתרך משום דבבבל הוי ואמר רב אסי בפ׳ בתרא דמגילה ודף כח: ושם ד״ה בחים בתי כנסיות של בבל על תנאי הן עשויות ופ״ה התם נפקא מינה לענין הא דקתני לעיל אין אוכלין בהן ואין שותים בהן ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ובשל בבל מותר דהא האמר התם בתר הכי רבינא ורב אדא הוו היימי ושיילי שמעתה מרבה התה זילחא דמטרא עלייהו ועיילי לבי כנישתה ולה משום מטרה אלה משום דשמעתא בעי׳ נילותא והשתא והלא בהכ"נ של בבל היה והיו יכולין ליכנס בה מפני המטר וי"ל דלאו ממש לבהכ"נ עיילה לפוריי׳ אלא בסמוך לבהכ"נ במקום שהאורחין רגילין לישן שם ולאכול ד כדאמרינן בע"פ (פסחים דף קא. ושם ד"ה דאכלי) ושמואל למה ליי לקדושי בבי כנישתה להפוקי הורחים ידי חובתן דאכלו ושתו וגנו בבי כנישתא הוהא דאמר דעל תנאי הן עשויין מפרש ר"י לענין שאם יחרבו יעשו מהן מה שירלו לבד מקלות ראש כדאמרי׳וֹ התס: בל דאמר מבית חשמונאי אתינא עבדא הוא. וכן הול דהכי נמי אמר שמואל בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע:) ומכאן קשה על פ"ה באלו נאמרים (סוטה דף מא.) דאמר אמרו לו לאגריפס אחינו אתה ופ״ה התם שאמרו לו אחינו לפי שהיתה אמו מישראל דא"כ כיון דבני הורדום נשאו ישראלית אמאי עבדא הוה הא שמואל גופיה אית ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בהחולך (יבמות דף מה.) ול"ל שלח נשאו ישראלית וקראוהו אחינו אתה לפי שעבד אחינו [הוא] במלות: א מיי׳ פ״ב מהלכות שכנים הלכה יח חמנ עבינים הכנה יו סותג עשין פב טוח"ת סיי קנו: יב ב מיי פי"ו מהל' שבת הל' יג סמג עשין מד סח טוש"ע א"ח סי׳ שסג סעיף

ין: יג ג ד מייי פו״א מהלי מפלה הלי יב סמג עשין יט טוש״ע א״ח סיי קנב [וברב אלפס פרק בני העיר

ן הכל בי מנפס פוק כפי העיל דף היים מחלי יד ה ו מייי פ״ח מהלי מתנות עניים הלי יק סמג עשין קסב טוש"ע י״ד

סי רנב סעיף א: שו ז מיי׳ פי״א מהל׳ תפלה הלכה יג סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' קנב [וברב אלפס פרק בני העיר דף :רסלן

תורה אור השלם 1 שוֹם תָּשִּׁים עָלֶיךְ מֶלֶךְ אָשֶׁר יִבְּחַר יְיָ אֱלֹתְיּהְ בּוֹ מָקֶרֶב אַחָיּךְ תְּשִׁים עָלֶיךְ מֶלֶךְ לֹא תוּכָל לְתַת עָלֶיךְ אִישׁ נָבְרִי אֲשֶׁר לֹא אְחַיּרְ הוֹא:

רבינו נרשום

יתא להא ואית׳ להא. דהא בין בכנין בין בשנים היה גדול: כי קאי נמי תלתין אמה בעובי אמה בבית ראשון משום דהתקרה והמעזיב' מונחת טליי :הכי לא קאי אפי׳ בתלתין י ונעבד כמה דאפשר. לעמוד בגובה בבנין כותל ומכאן בגובה בבנין כהות המכאן ולמעלה עד התקרה ליעבד פרוכת: אי כוליה בפרוכת. פוזכונ: אי כוליה בפוזכוג. ממשכן [כדכתיב] והבדילה הפרוכת וגו': הז וסידז. כלומר הא דתנינז בגויל זה נותן ג' טפחים וזה נותן ג' טפחים תני מקום אבנים בהדי סיד שמסיידו מבחוץ צריך ג' טפחים (דאי לא הכי) [דליכא הכא] ו' טפחים שלימות דבצר שיעור מקום הסיד או הן טפחים וזה ג' טפחים חוץ ממקום הסיד: דאי ס״ד הן ממקום הסיד: ו' טפחים בלא סידן. ו' טפחים (ולמקום) [ולעולם] בעי למיתב תרוייהו א״כ ניתנייהו לשיעורא דסיד ולימא הכי זה נותן ג׳ טפחים ומשהו למקום הסיד והשני כמו כן וכן בכולהו אלא מדלא תני הכי ש״מ מקום הגויל ומקום הסיד הוי אלא ו' טפחים (אלא) ווא איז לפודם (ארא) [לא] לעולם אימא לך הן ולא סידן ואי אמרת אמאי לא תני שיעורא דסיד כיוו לא תני שיעורא דסיד כיון דלא הוי טפח לא חשיב למתנייה: התם חזי לאצטרופי. ב' חצאי טפח לטפח אבל מקום הסיד לא חזי לאצטרופי לשום חשבתן: קורה שאמרו. לגבי מבוי מדתני לבינה של ג' טפחים מכלל דג' טפחים שלימות הוי כל לבינה וש"מ דלמקום לבינה בעינן ג' טפחים שלימות לבד ממקום הסיד וה"ה לגויל ורמים, ומינה) ונדמוי וכפיס וגזית: (מיהו) [ודחיה דמהא] לא תידוק דמקום לריוה ג' מפחים שלימום ראותן טפחים ל) דתני גרי בינונים הון מש"ה - דוסידן צ' טפחים: משום פשיעותא. דדלמא מטריד בשאר מילי ולא בני ליה: משום לצלויי. דלא הוה להו דוכתא לצלויי עד שיעסוק בבנין: סתרו ובנו בי קייטא בסיתוא. שמעתי ודשתין בתי כנסיות היו להם

ל) וונראה דל"ל דאותן לבינות דתני גבי מבו לבינות גדולות של ג"ט אבל מתני' בלבינות בינונים הן וכו'.